

קונטרס

דער גרויסער רבי נחום (רבי נחום 'הגדול')

ספורים נפלאים ושיחות קודש
מענין הקשר והשיכות בין הרב הקדוש נצר מטעים
מורנו הרב רבי מנחם נחום זכותו יגן עלינו
מגיד מישרים דקהלת קודש טשערנאביל
תלמיד מרן הבעל שם טוב הקדוש זכותו יגן עלינו
עם אדונינו מורנו ורבינו אור האורות
מוהר"ן מברסלב זכותו יגן עלינו

נמסרו ברבם על ידי
רבי לוי יצחק בענדער זכרוננו לברכה
ונלקטו מתוך סדרת הספרים
שיח שרפי קודש
לרגל יומא דהולולא - י"א מרחשון

בהשתדלות
אגדת "משך הנחל"
להדפסת והפצת ספרי מוהר"ן מברסלב זיע"א

לזכרון עולם בהיכל ה'

לעדי עד יוחק בספר החסיד המופלא והמופלג במעשיו ומידותיו, הוא הגבר הקים עולה של הדפסת ספרי רבינו ומסר נפשו כל ימיו להשקות ולהדוות צמאונם של ישראל מאוצרותיו של רבינו הקדוש הננמ"ח במחשבה דיבור ומעשה כתב הדפים והפיץ אלפים ורבבות ספרי קודש מתורת רביה"ק ותלמידיו

אברהם נחמן שמחה דה"ח רבי

זויצהנדלר זצ"ל ב"ד אלעזר

מייסד אגודת "משך הנחל" להדפסת והפצת ספרי מוהר"ן מברסלב זצ"ל
גלב"ע ביום כ"ד אדר ב' תשע"ד

ת.נ.צ.ב.ה

נדפס בארץ ישראל על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת ח"ו - Printed In E. israel

בתי כנסיות, ישיבות, ספריות, בתי כלא וכדו' המעוניינים לקבל חינם את ספרי מוהר"ן מברסלב זצ"ל יפנו במכתב בקשה בדואר לכתובת דלהלן.
כמו"כ ניתנת אפשרות להנציח בספרים שמות יקיריכם שזחלם לעולמם

דבר פרטים נא לפנות אגודת משך הנחל ת.ד. 5719 ירושלים 91056
טלפון 02-627-3120 פקס 02-626-2579
לתרומת קודש עבור הדפסת ספרי רבינו"ל ניתן להפקיד בבנק הדואר מס' חשבון 7-37621-4

©

copyright

שיח שרפי קודש - תשפ"ה

כל הזכויות שמורות הן על פי דין תורה והן להבדיל עפ"י החוק הבינלאומי, ואנו אוסרים בכל תוקף כל אופן של הדפסה, צילום והעתקה, תרגום, איכסון במחשב, וכל כיוצא בלי רשות מפורשת בכתב מהמלבי"ד, ואין הספר נמכר אלא על מנת הנ"ל וכן שלא ייעשה בו שימוש שלא כדיון, ושארית ישראל לא יעשו עולה

דער גרויסער רבי נחום

שיחות וספורים

א

גם ספר [רבינו] מגדל הבושה שהיה לו, שהיה מתבייש מהשם יתברך, והיה מרגיש ממש הבושה על פניו. והיה מרגיש כמו מי שמתבייש מחברו מאד, כי היה מרגיש שמתחילין מראה פניו להשתנות לכמה גונין כדרך המתביישין ממש בלי שום שנוי. וכבר נתבאר מגדל הבושה והיראה שהיתה מנחת על פניו תמיד אשר לא נראה כזאת.

והרב הקדוש מורנו הרב רבי נחום ז"ל מטשארנאביל ראה אותו בימי נעוריו בקהלת מעדוועדווקע, ונתבהל מעצם היראה שהיה על פניו אז. ואמר שמה שנאמר: "למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו" (שמות כ) זה רואין בחוש אצלו: [שיחות הר"ן סימן קס"ח]

ב

הפליג מאד מאד בקדשת הרב הקדוש רבי מיכל זצ"ל, ובקדשת הרב הקדוש רבי אברהם קאליסקיר ז"ל, ובקדשת הרב הקדוש רבי

מִנַּחֵם מְעַנְדִּיל ז"ל מוֹיִטְעֶפֶסְק, וּבְקִדְשַׁת הָרַב רַבִּי נַחוּם ז"ל, וּבְקִדְשַׁת הָרַב רַבִּי שְׁלוֹם ז"ל. וְכֵן בְּקִדְשַׁת שְׁאָר תְּלַמִּידי הַמַּגִּיד ז"ל, וּבְקִדְשַׁת תְּלַמִּידי תְּלַמִּידיו ז"ל, כְּגוֹן הָרַב הַקְּדוֹשׁ מְנַאֲסָכִיז וְהָרַב הַקְּדוֹשׁ מְאָלִיק, וְהָרַב הַמַּגִּיד הַקְּדוֹשׁ מְקַאֲזִיץ וְהָרַב הַקְּדוֹשׁ מְלַאֲנָצֵט וְלוֹבְלִין. וְכֵן עוֹד מֵה שְׁנוֹדַע לָנוּ מֵה שְׁהַפְּלִיג בְּקִדְשַׁת שְׁאָר צַדִּיקִים עוֹד כְּמֵה וְכְמֵה, וְעַל כֵּן אֶחָד אָמַר הַפְּלִגוֹת וְשִׁבְחִים אַחֲרֵים, כֹּל אֶחָד לְפִי בְּחִינַתוֹ וּמְדִרְגָתוֹ, וְכוּ'. וְאֵין כָּאֵן מְקוֹם לְבָאָר בְּפִרְטוּיֹת מֵה שְׁשִׁמְעוּ מִמֶּנּוּ ז"ל בְּעֵינֵי כָּל צַדִּיק וְצַדִּיק מִכָּל הַצַּדִּיקִים הַזֵּה, וְהָרַב נִשְׁכַּח מֵאַתְנּוּ:

[חיי מוהר"ן סימן תקנ"ג]

ג

וּבְהִיּוֹת רַבֵּנוּ אֶצֶל חוֹתְנוֹ בְּכַפָּר אוֹסַאטִין כַּנֵּ"ל, רָאָה שֵׁם הַרְבֵּה צַדִּיקִים, כְּמוֹ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי מְנַחֵם נַחוּם מְטִשְׁעֶרְנָאבִיל תְּלַמִּיד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, וְעוֹד, כִּי כָּל הַצַּדִּיקִים הָיוּ מְתַאֲכָסְנִים כְּאִמּוֹר בְּבֵית חוֹתְנוֹ רַבִּי אֶפְרַיִם; וְזֹאת מְלַבֵּד אֲשֶׁר רָאָה גַם בְּקִטְנוּתוֹ בְּמַעֲזִיבּוֹז רַבִּים מְצַדִּיקֵי הַדּוֹר:

[שיח שרפי קודש חלק א' סימן כ]

ד

...וּפְעַם כְּשֶׁהָיָה הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם מְטִשְׁעֶרְנָאבִיל בְּכַפָּר אוֹסַאטִין, הָיָה מַעֲשֶׂה שְׂרַבְנוֹ הַקְּדוֹשׁ נִסַּע אָז עַל הַדְּרָךְ וְעוֹפּוֹת פָּרְחוּ

א. נולד בשנת ת"צ, ונלב"ע י"א חשוון תקנ"ח; ראה עוד לקמן סימן ל'; וראה עוד לקמן בסימן ע"ו שבעת שהיה רבינו דר בעיר מעדוועדיווקע (אשר הכפר אוסאטין שייך אליה), היתה המגידות' דשם ברשות הרב הקדוש רבי נחום מטשערנאביל.

מעליהם, וממפת השוט של ה'בעל עגלה' (דער קוטשער האט געגעבן א שמיץ מיט א בייטש') נפל איזה עוף (צפור או יונה) ומת, ונענה אז רבנו ואמר: "נו, דו האסט דערווערד!" - "נו, את שוה זאת!" ; ורבי נחום אשר ראה כל זה והתפלא, נענה בשבח רבנו ואמר: "אה! ער איז א יפה עינים!" - "אה! הוא יפה עינים!" - וכלשון הכתוב הנאמר בשבח דוד המלך עליו השלום שהוא משיח ה': "יפה עינים וטוב ראיו":

[שיח שרפי קודש חלק א' סימן כ"א]

ה

בהיות רבנו דר במעדוועדיוקע, היה שם פעם הרב הקדוש רבי נחום מטשערנאביל יחד עם הרב המגיד מטירהאויצע שהיה אז בתחלת התקרבותו לרבנו הקדושי, והראה אז המגיד מטירהאויצע באצבעו על רבנו, והתפאר לפני הרב הקדוש רבי נחום באמרו: "דאס

ב. עיין בליקוטי קמא סימן נ"ד אות ד' מבואר שם ש'טוב עין' הוא בחינת 'יפה עינים וטוב רואי' ויש לרמז שעל כן 'טוב עין' עם הכולל עולה כמספר 'נחמן' (מהרב המחבר).

ג. שמואל א' ט"ז פסוק י"ב: "וישלח ויביאהו והוא אדמוני עם יפה עינים וטוב רואי, ויאמר ה' קום משחהו כי זה הוא"; בגמרא תענית דף כ"ד ע"א: "כל זמן שעניינה יפות - אין כל גופה צריך בדיקה"; [הרב הקדוש רבי נחום זכה לחבר את הספר הקדוש בשם 'מאור עינים' דייקא, והבן. (מא' מאנ"ש שיחי')]

ד. רבי נחום והמגיד מטירהאויצע היו חברים וידידים מנוער; כמו כן ה'מגידות' של העיר מעדוועדיוקע היתה ברשות הרב הקדוש רבי נחום מטשערנאביל. והנה יש חילוקי דיעות בדבר זה, אם הרב המגיד מטירהאויצע הוא אשר הביא אז את הרב הקדוש רבי נחום לרבינו. (רל"י).

איז מיין רבי" - "זהו הרבי שלי"; ושבת אז רבי נחום את רבנו
מאד לפני המגיד: [שיח שרפי קודש חלק א' סימן ל']

 1

כְּשֶׁנִכְנַס רַבְּנוּ לְדוֹר בְּמַעְדָּוֵעֵדְיוֹקָע הַתְּעוֹרָרָה עָלָיו מִחֲלֻקַּת מִכְּמָה
אֲנָשִׁים בְּנֵי בְלִיעַל. וּמִלְמַד אֶחָד מִשָּׁם חָלַק עָלָיו מְאֹד, וְאָמְרוּ
לוֹ תוֹשְׁבֵי עִירוֹ: "מָה תוֹעֵלֶת יֵשׁ בְּדַבּוּרְךָ? הֲרֵי אָף אֶחָד לֹא יִשְׁמַע לְךָ
לְעֲמֹד עִמָּךְ בְּמִחֲלֻקַּת נִגְדוֹ, כִּי רַבְּנוּ הוּא מְנַכְדֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וּמְפָרְסֵם
לְצַדִּיק, וְנוֹסְעִים אֵלָיו הַרְבֵּה תַלְמִידִים שְׂפָלִים יְרֵאִים וְשְׁלֵמִים; וּבְכֵן אֵין
לְךָ עֲצָה אֲלֵא לְחַפּוֹת לְבֹא הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם מִטְּשַׁעְרֵנָאבִּיל (דְּעַר
גְּרוֹיֶסְעַר רַבִּי נַחוּם) - [שְׁהִיְתָה דְרָכּוֹ לְבֹא לְמַעְדָּוֵעֵדְיוֹקָע מִחֻמַּת שְׁהִיָּה
הַמְּגִיד דְשָׁם], וְאַתָּה תִּשְׁתַּדֵּל לְהוֹצִיא מִפִּי הָרַב הַקָּדוֹשׁ רַבִּי נַחוּם אֵיזָה
דְּבוּר שְׁלֵא כְּהֵגֵן עַל רַבְּנוּ, וְאִזּוּ יִשְׁמְעוּ לְךָ וַיַּעֲמֵדוּ יַחַד עִמָּךְ בְּמִחֲלֻקַּת";
וְכֵן עָשָׂה, וְהִמְתִּין לְבֹאוֹ שֶׁל רַבִּי נַחוּם לְמַעְדָּוֵעֵדְיוֹקָע.

כְּשֶׁהִגִּיעַ רַבִּי נַחוּם הֵלֶךְ רַבְּנוּ לְקַבֵּל פָּנָיו כְּנֶהוּג, וַיַּחַד עִמּוֹ בָּא תַלְמִידוֹ
רַבִּי חֵיִקֵּל. וְהִמְלִיךְ הַנַּ"ל כְּשֶׁרָאָה שֶׁרַבְּנוּ עֹמֵד לְהַכְנִס לְחֻדְרוֹ

ה. ראה להלן בערך 'הרב המגיד מטירהאוויצע' סיפור התקרבותו בעת זקנותו לרבינו; וראה
ב'חיי מוהר"ן דפוס פראמפאל: "פעם אחת נסע הרב נחום מטשערנאביל עם המגיד הנ"ל
לראות את פני רבינו ז"ל, ואמר המגיד על רבינו: 'איר זענט מיין רבי' (אתם הרבי שלי). אף
על פי שהיה המגיד זקן ורבינו היה אז עוד רך בשנים וכו"'.
ו. ראה גם ב'שיחות הר"ן סימן קס"ח: "הרב הקדוש מורנו הרב רבי נחום ז"ל מטשערנאביל
ראה אותו בימי נעוריו בקהילת מעדוועדיווקע, ונתבהל מעוצם היראה שהיה על פניו אז;
ואמר שמה שנאמר 'למען תהיה יראתו על פניכם לבלתי תחטאו' (שמות כ טז) - זה רואין
בחוש אצלנו; וראה עוד לעיל סימן כ"א.

שׁל רבי נחום הָלַךְ וְהוֹצִיא אֶת כָּל הַכֶּסָּאוֹת שֶׁהָיוּ שָׁם בַּחֲדָר, וְלֹא הִשְׁאִיר שָׁם רַק אֶת כֶּסֶּאוֹ שֶׁל רבי נחום, כְּדֵי שֶׁרַבְּנוּ יִכְרַח לְעַמּוּד וְלֹא יוּכַל לֵישֵׁב לְפָנָי רבי נחום; וְאַחֲרֵי שֶׁהוֹצִיא הַכֶּסָּאוֹת נָס הַמְּלַמֵּד הַחוּצָה כְּדֵי שֶׁלֹּא יִבְחִינוּ בְּמִזְמֵתוֹ. וְרַבֵּי חֵיִקֵּל רָאָה מֵרְחוֹק שֶׁהַמְּלַמֵּד הִנְיָ"ל נָס הַחוּצָה, וְהֵבִין שֶׁעָשָׂה אֵיזָה דְבַר בְּלֵיעַל, וְנִכְנָס לְפָנָי הַחֲדָר וְרָאָה שֶׁכֶּסֶּא אֵין, וְנִתְּן שְׂאֵגָה בְּקוֹלוֹ הָרִם: "דַּעַם רַבֵּינ' אַ בְּעִנְקֵל!" - "כֶּסֶּא בְּשִׁבִיל רַבְּנוּ!"; וְלֹא הִיָּתָה בְּרִירָה, וְהִכְנִיסוּ כֶּסֶּא נוֹסֵף לְחֲדָר עֲבוּר רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ, וְנִסְתַּגֵּר רַבְּנוּ עִם רַבֵּי נחום בַּחֲדָרוֹ.

וְסִפֵּר רַבֵּי חֵיִקֵּל שֶׁכְּשֶׁנִּכְנָס עִם רַבְּנוּ לְחֲדָרוֹ שֶׁל רַבֵּי נחום הָיָה זֶה בְּתַחֲלַת הַלֵּילָה, וְרַבְּנוּ רָמַז לוֹ בְּתַנּוּעָה שֶׁיֵּצֵא הַחוּצָה (דַּעַר רַבֵּי הָאֵט אִים אַ וְאוֹנֵק גַּעֲטָאן אַז עַר זָאל אַרוֹיִסְגֵּיין), וְעַל כֵּן יֵצֵא וְלֹא שָׁמַע מֵה שֶׁדְּבָרוֹ, רַק כְּשֶׁהֲצִיץ וְהִבִּיט מֵחוּר הַמִּנְעוּל רָאָה אֵיךְ שֶׁרַבְּנוּ יוֹשֵׁב נֶגֶד פָּנָיו שֶׁל רַבֵּי נחום בְּאַחַת מִפְּנוֹת הַשְּׁלַחֵן, וּפְנֵיהֶם אִישׁ אֶל אַחֵיו, הֵינּוּ שֶׁיָּדוּ הָאֶחָת שֶׁל רַבְּנוּ הִיָּתָה מִנְּחַת עַל הַשְּׁלַחֵן וְכַף יָדוֹ הַשְּׁנֵיָה עַל מִצְחוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְכֵן יָדוֹ אֶחָת שֶׁל רַבֵּי נחום עַל הַשְּׁלַחֵן וְכַף יָדוֹ הָאַחֲרֵת עַל מִצְחוֹ שֶׁכָּבַד פָּנָיו אֲשֶׁר כִּנְגַד פָּנָיו רַבְּנוּ. וְכַף יָשְׁבוּ יַחְדָּו מִשָּׁף כָּל הַלֵּילָה וְהִבִּיטוּ אִישׁ עַל רֵעֵהוּ, וּמִסְתַּמָּא גַם דְּבָרוֹ בֵּינֵיהֶם; וּמִוִּבֵּן מֵאֵלָיו שֶׁנִּסְתַּם פֶּה הַמְּלַמֵּד הַחוּלֵק: [שיח שרפי קודש חלק א' סימן ל"ג]

ז. היינו שרבי נחום ישב בראש השולחן, ורבינו הקדוש בצד ימינו בזווית השולחן. (רל"י).
 ח. וכי אפשר לתאר יקרת ומעלת לילה של שני צדיקים כאלו, לילה של רבי נחום שלמד תורה מפי הבעל שם טוב ז"ל ולילה של רבינו ז"ל?! (רל"י).

 ז

לְרַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ לֹא הֵיְתָה כָּלֵל 'מַגִּידוֹת', כִּי בְּעֵת שֶׁהָיָה רַבְּנוּ דָּר בְּעִיר
 מְעֻדוּעַדִּיוּקָע הֵיְתָה הַמַּגִּידוֹת דְּשָׁם בְּרִשׁוֹת הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי
 נַחוּם מְטֻשְׁעֶרְנָאבִיל, וְכִשְׁהָיָה רַבְּנוּ בְּעִירוֹ בְּרִסְלָב הֵיְתָה כְּאֹמֹר
 הַמַּגִּידוֹת דְּשָׁם בְּרִשׁוֹת דּוֹדוֹ הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי בְּרוּךְ מִמְעַז'בוֹז'; וְכֵן
 בְּזַמְנוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת הֵיְתָה הַמַּגִּידוֹת דְּבְרִסְלָב בְּרִשׁוֹת הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבִּי
 מְרַדְכִי מְטֻשְׁעֶרְנָאבִיל^ט:
 [שיח שרפי קודש חלק א' סימן ע"ו]

 ח

סִפֵּר מוֹהֲרַנ"ת שֶׁדְּרָכּוֹ שֶׁל הָרַב הַצַּדִּיק רַבִּי נַחוּם מְטֻשְׁעֶרְנָאבִיל בְּהַגִּיעוֹ
 לְמֵאֵהָלוֹב, שֶׁבִּשְׁבַת קִדְשׁ הָיָה נִכְנָס לְבֵית חוֹתְנוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת, הֲלֹא
 הוּא 'רַבִּי דָּוִד צָבִי הַגְּדוֹל', וְהָיָה מְקַדֵּשׁ אֶצְלוֹ עַל הַיַּיִן. פַּעַם שָׁהָה רַבִּי
 נַחוּם עַל אֵיזוֹ שִׁבְתָּ בְּמֵאֵהָלוֹב וְנִכְנָס לְבֵית רַבִּי דָּוִד צָבִי כְּדָרְכוֹ, וְכִשְׁרָאָהוּ
 רַבִּי דָּוִד צָבִי אָמַר לוֹ: "אֵיךְ וּוְאֵלֵךְ אֵיךְ מְכַבֵּד גְּעוּוֹעַן מִיט קְדוֹשׁ, נָא
 דִּי רַעֲבַעֲצָן אֵיזוֹ נָאךְ נִישְׁט גְּעֻקוּמְעַן פּוֹן שׁוּל" - "הֵייתִי מְכַבֵּד אֶתְכֶם
 בְּקְדוֹשׁ, אוֹלָם זוּגַתִּי הַרְבֵּנִית עֲדִין לֹא חִזְרָה מִבֵּית הַכֹּהֲנִים^י". נַעֲנֶה כְּנִגְדוֹ

ט. ראה לקמן בסימן תקפ"א: "העיר ברסלב היתה אחת מעיירות ה'מגידות' של רבי מרדכי";
 וראה במכתב מוהרנ"ת ממוצאי שבת שירה שנת תקצ"ה: "כן יעזור לנו שאשב בברסלב
 בהשקט ובשלווה, וה' לי לא אירא, מה יעשה לי אדם; ואף על פי כן אתם צריכים לעשות
 שלכם, להשתדל בכל התחבולות, ובפרט בעניין הכתב מגידות שאתם עוסקים לקבץ חתימות
 - חזקו ואמצו בזה, והשם יתברך יעזור לכם לגמרו, ה' יגמור בעדי וכו'".

י. גם רבי נחום היה גאון מופלג, והיה בידידות עם רבי דוד צבי הגדול. (רל"י).

יא. היא הרבנית מרת הענא (זוגתו של רבי דוד צבי וחמותו של מוהרנ"ת) אשר חיברה כמה

רבי נחום ואמר: "דער בעל שם הקדוש האט געזאגט, אז משיח וועט קומען וועט בײַטל ווערן דער ווייבערײַשע שול" - "הבעל שם טוב הקדוש אַמר, שפּײַבואַ משיח אַזי יתבטלו עזרות הנשים מבתי הפנסיות".

וכשפּײַר זאת מוהרנ"ת לפני אנשי שלומנו, סיים ואמר: "ביים רבי'ן האפן מיר אנדערש מקבל געווען, מיר האפן מקבל געווען אז ביים אויבערשטן איז זייער חשוב ווייבערשע תפלות" - "מרבנו אנו קבלנו אחרת, אנו קבלנו שתפלות הנשים חשובות מאד לפני הקדוש ברוך הוא":

[שיח שרפי קדוש חלק ג' סימן רע"ג]

המאמר "זימם רשע לצדיק וחרק וכו'" (ליקוטי קמא סימן צו) נאמר זמן רב קדם נסיעת רבנו לארץ ישראל. ומה שכתוב שם "דע פי יש

תחינות, האחת מהם בשם 'עת רצון' נדפסה במהדורות רבות של ספרי תחינות. יב. עיקר טעם הדבר הוא מחמת קנאת הנשים האחת בחברותיה וכיוצא בזה, וכעין המובא באיגרת מוסר להגר"א: "ועיקר הגדר בבדידות שלא תצא חס ושלוש מפתח ביתך חוצה, ואף בבית הכנסת תקצר מאוד ותצא; ויותר טוב להתפלל בבית, כי בבית הכנסת אי אפשר להנצל מקנאה ולשמוע דברים בטלים ולשוון הרע, ונענשין על זה, כמו שאמרו (שבת לג.) 'אף השומע ושותק וכו'; וכל שכן בשבת ויום טוב, שמתאספין לדבר - יותר טוב שלא תתפלל כלל!". (רל"י).

יג. רבי לוי יצחק היה מקשר תמיד שיחה זו עם המעשה המובא בסמוך (לעיל סימן רעב) מאשת רבי שמעון תלמיד רבינו, אשר ממנו רואים את נוראות כוח תפילות הנשים.

יד. ראה גמרא סוטה דף כ"ב ע"א מההיא אלמנה שהיתה מתפללת בכל יום בבית מדרשו של רבי יוחנן, ואמר לה רבי יוחנן שתקבל על זה שכר פסיעות.

טו. כמבואר ב'חיי מוהר"ן' סימן נ"ט.

קבלה בידי וכו' - דבר זה הודיע לו הצדיק הקדוש וכו' כבוד מורנו הרב רבי לייב ז"ל טראסטענעצער אחר פטירתו¹, בעת שפא אל רבנו ז"ל בחלום² ואמר לו את המבאר בפנים "כשיש מחלקת על איזה צדיק נופל מחשבה זרה מעין אותה מחלקת לצדיק אחר, ומחמת שרוצה להעלותה, אף על פי שאינו מעלה אותה - משבר בכח הרצון כל בעלי המחלקת".

ובאותה עת שפא רבי לייב אל רבנו בחלום פנ"ל, בקש מרבנו שישים לבו לקרב את בניו, ואמר לו כך: "רבי נחום אז ער איז נסתלק געווארן פון דער וועלט האט דעם 'קרן' מיטגענומען מיט זיך, און די 'פרות' האט ער איבערגעלאזט אט דא, האבן זיינע קינדער 'גדלה'; איך האב אלצדינג מיטגענומען מיט זיך ארויף און די פרות אויך, איך האב גארנישט געלאזט אויך דא, האבן מיינע קינדער נישט קיין 'גדלה'.

טז. נראים הדברים שרבינו הקדוש לא הכיר את רבי לייב בחיים חיותו כי כפי הנראה נפטר לפני כן. ועיין לעיל חלק ג' סימן תרס"א: "ועליו [על רבי לייב] מכוון הנאמר בליקוטי קמא סימן רי"ח שאמר רבינו 'וכן אירע בזמננו בסמוך ה' יצילנו'. (רל"י).

יז. ראה ב'פרפראות לחכמה' סימן צ"ו: "מאמר זה נאמר זמן רב קודם נסיעתו לארץ ישראל, ומה שכתוב שם 'דע כי יש קבלה בידי וכו' - דבר זה הודיע לו הצדיק הקדוש וכו' כמוהר"ר לייב ז"ל מטראסטענעץ אחר פטירתו בעת שבא אל רבינו ז"ל לבקש ממנו שיקרב את בניו וכו', ויש בזה סיפור נפלא, ויבואר במקום אחר"; הנה רבי יודל היה מהמקורבים הראשונים עוד במעוועדידיוקע אחר הסתלקות רבו רבי פנחס קאריצער בשנת תקנ"א והרבה קודם נסיעת רבינו לארץ ישראל, ומאמר זה נאמרה זמן רב קודם נסיעת רבינו לארץ ישראל, אמנם אין איתנו יודע האם מעשה זה שרבי לייב בא אחר פטירתו לרבינו לבקשו שישים ליבו לקרב את בניו היתה קודם התקרבות רבי יודל לרבינו או אחר כך (והיינו האם רבי יודל עצמו גם כן נכלל בבקשת חותנו או לאו) כי ייתכן ומסתבר שמעשה זה היה כבר אחר התקרבות רבי יודל ולא ניתן לדעת בזה דבר מדויק [ומכל מקום נראה כי התקרבות רבי יודל לרבינו היתה אחר הסתלקות חותנו].

זאלט איר זיי מקרב זיין צו זיך" - "רבי נחום מטשענאביל כאָשר נסתלק מהעולם לקח עמו את הקרן משכר מעשיו הטובים לעולם האמת, אולם את הפרות השאיר כאן בעולם, ומשום כך יש לבניו 'גדלה' בעולם הזה (הינו שהם רבנים גדולים); אני לקחתי עמי את הכל לעולם הבא וגם את הפרות ולא השארתי דבר כאן, ומשום כך אין לבני שום גדלה בזה העולם, על כן אבקשכם שתקראו אותם אליכם"; וכן הוה, כי כל בניו התקראו לרבנו, והיו כלם גדולים וצדיקים, ורבי אברהם בן רבי נחמן היה יודע פרטים אודותיהם:"

[שיח שרפי קודש חלק ג' סימן תרמ"ה]

רבי ישראל יקותיאל בן רבי אברהם המגיד מטירהאויצע זצ"ל נולד בשנות הת"פ. הוא היה מגדולי הצדיקים המפרסמים הקדמונים - (פון די אלטע צדיקים) עוד מימי מרן הבעל שם טוב הקדוש, והיתה לו שיכות לתלמידי הבעל שם טוב. רבי יקותיאל היה אדם קדוש ואיש מופת נורא ונפלא, אדם שמימי (א' הימל מענטש') היודע מהנעשה בעולמות העליונים, ולפי חשבון השנים שנמצא בידנו, הרי שבודאי הכיר את מרן הבעל שם טוב הקדוש והיה הרבה אצלו - (ער האט געוויס געקענט דעם בעל שם הקדוש און געווען אסאך ביי אים),

יח. אמנם צאצאיהם אחריהם כבר אינני יודע אם היו מקורבים, מלבד הידוע על חתנו רבי יודל תלמיד רבינו ובניו רבי ישעיה שולם ובניו אחריו, ראה אודותם בערכם. (רל"י).

יט. זאת אנו יודעים מפני שבעת התקרבותו לרבינו בשנים תקנ"ב - תקנ"ד היה זקן, בן למעלה משבעים שנה. (רל"י).

וְהִכִּיר גַּם אֶת תַּלְמִידוֹ הַמַּגִּיד הַגָּדוֹל מִמְּעוֹרִיטְשׁ - ('דְּעַר גְּרוּיֶסְעַר מַגִּיד'),
וְאֵת שְׂאָר בְּנֵי הַחֲבָרִיאֵי.

יְדוּעַ שְׂרַבֵּי יְקוּתִיאֵל הָיָה חָבֵר וְיָדִיד לְהָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי מְנַחֵם נַחוּם
מִטְּשְׁעֶרְנָאבִיל תַּלְמִיד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב^א ('דְּעַר גְּרוּיֶסְעַר רַבֵּי נַחוּם'),
וְהָיָה מְחַתֵּן עִם הָרַב הַקְּדוֹשׁ הָרַבֵּי רַבֵּי מְשֻׁלָּם זוּסִיא מְקַהֲלַת קָדֶשׁ
אֲנִיפְאֵלִי, תַּלְמִיד הָרַב הַמַּגִּיד מִמְּעוֹרִיטְשׁ^ב, וְקֹדֶם שֶׁנִּתְפָּרְסָם הָיָה שְׁנַיִם
רְבוֹת נִסְתָּר מִהָעוֹלָם: [שיח שרפי קודש חלק ד' ערך 'המגיד מטירהאוויצע']

י א

תַּלְמִיד הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הָרַב הַקְּדוֹשׁ רַבֵּי נַחוּם מִטְּשְׁעֶרְנָאבִיל ('דְּעַר
גְּרוּיֶסְעַר רַבֵּי נַחוּם')^ב וְהָרַב הַמַּגִּיד מִטְּרִיהָאוּוִיצֶע הָיוּ חֲבָרִים

כ. אך מכל מקום בדיוק 'מה' ו'מתי' - זאת אין אנו יודעים ממנו, ואין בידינו כלל ידיעה ברורה בזה, למי הוא התקרב ומי היה רבו, ושאכן היה אצל מרן הבעל שם טוב הקדוש, וככלל אין אנו יודעים ממנו הרבה; יצויין כי הבעל שם טוב נלב"ע בחג השבועות דשנת תק"כ, והמגיד מטירהאוויצע שנולד כאמור בשנות הת"פ היה אז כבר כבן ארבעים שנה, ובוודאי ('געוויס') היה אצל הבעל שם טוב ותלמידו המגיד; אמנם מכך שהיה חבירו של רבי נחום מטשערנאביל תלמיד הבעל שם טוב, ומחותן עם הרב רבי זוסיא מאניפאלי תלמיד 'המגיד' - מוכח שהתקרבותו לרבינו היתה אחרי שכבר נמנה על עדת החסידים. כמו כן לפי חשבון השנים נמצא שהמגיד ז"ל היה עוד בזמניהם של הגאונים המפורסמים (בעל הפני יהושע, רבי יונתן אייבשיץ, רבי יעקב עמדין, ועוד כיוצא) שהיו טרם התגלות דרך החסידות בעולם. (רל"י).

כא. נולד בשנת ת"צ ונלב"ע י"א חשוון תקנ"ח; ראה עוד לעיל חלק א' סימן ל'

כב. כי הרבי רבי זוסיא (נלב"ע ב שבט תק"ס) גידל יתום בתוך ביתו, הלא הוא רבי יצחק סג"ל (ראה אודותיו בערכו), אשר היה לחתן המגיד מטירהאוויצע; וגם מזה שהרבי רבי זוסיא השתדך עימו, רואים ומבינים אנו שהיה המגיד מטירהאוויצע גדול מאוד - ('ער איז געווען געוואלדיג גרויס!') (רל"י).

כג. נולד בשנת ת"צ, נלב"ע ב"א בחשוון תקנ"ח.

וידידים מנער, וראה לעילי שבתחלת התקרבותו של המגיד מטירהאויצע לרבנו היו שניהם במעדוועדיווקע אצל רבנו, והמגיד מטירהאויצע הורה באצבעו על רבנו ואמר לרבי נחום: "דאס איז מיין רבי!" - "זהו הרבי שלי!" ; ושבת אז רבי נחום את רבנו מאד באזני המגיד.

והנה מנהגם של שני הצדיקים היה לעשות בצותא את ימי חג השבועות, והדרך היתה שפעם היה נוסע הרב המגיד לרבי נחום, ובפעם האחרת היה רבי נחום נוסע להמגיד, והיו רוקדים יחד משוף כל ליל חג השבועות. פעם לעת זקנתם, בעת שהיה המגיד כבר מקרב לרבנו ז"ל, היה מעשה שבתוף כף שרקדו יחדיו כדרךם כנ"ל, לא היה בכחו של רבי נחום להמשיך לרקוד מחמת עיפותו, והמגיד לא התעייף, ובמקומו של רבי נחום רקד בנו הרב הקדוש רבי מרדכי יחד עם המגיד ; ואף שהיה אז המגיד זקן כאמור, עדין היה בכחו לרקוד כל הלילה ;

[שיח שרפי קודש חלק ד' ערך 'המגיד מטירהאויצע']

וכו' :

יב

...ומצינו בשם מורנו ורבנו נצר מטעים הגאון האמתי חסיד ומפרסם בוצינא קדישא, הרב המגיד מורנו ורבנו הרב רבי מנחם נחום מטשערנאביל זכותו יגן עלינו, וזה לשונו הזוף :

כד. כאן בסימן ה.

כה. ה'מגידות' של העיר מעדוועדיווקע היתה בחזקת הרב הקדוש רבי נחום מטשערנאביל, ועל כן דרכו של רבי נחום היתה לנסוע גם לעיר מעדוועדיווקע; ויש חילוקי דיעות בדבר זה, אם הרב המגיד מטירהאויצע הוא שהביא אז את הרב הקדוש רבי נחום לרבינו, אם לאו. (רל"י).

כו. 'מאור עיניים', ליקוטים, ד"ה 'בהעלותך את הנרות'.

"מִי שֶׁחֲשִׂיךְ בְּדַרְךְ נֹתֵן כִּיסוֹ לְנִכְרִי, וְאִם אֵין עֲמוֹ נִכְרִי מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמֹר^י, רוֹצֵה לֹמַר דַּרְךְ הַיֵּשֶׁר לִפְנֵי ה' אֱלֹקִים חַיִּים וְעֹבֹדֵת הַקֹּדֶשׁ הַנִּקְרָאת שַׁבָּת, שְׁעַל יְדֵי שַׁבָּת מִתְגַּלֶּה הַיְרָאָה, וְזֶה הַשְּׁעַר לֵה צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ, אֲבָל 'מִי שֶׁחֲשִׂיךְ לוֹ בְּדַרְךְ' וְנִפְלַ בְּחֻשְׁכַת הַלְלִיָּהּ, וְקִסְבֵּר בְּאוֹלְתוֹ שְׁעַל יְדֵי שְׂיַחֲלִל שַׁבָּת יְרוּיַח מָמוֹן הַרְבֵּה, אֲמָנָם לֹא כֵן הוּא, אֲלֹא עַל יְדֵי זֶה נֹתֵן כִּיסוֹ לְנִכְרִי, וְאִם אֵין עֲמוֹ נִכְרִי - מַנִּיחוֹ עַל הַחֲמֹר', הֵם הֵמָּה דִּינָיִם אֲשֶׁר הֵמָּה מְשׁוּלִים לַחֲמֹר".

קְצוּר כָּל דְּבַר, מִי שֶׁיֵּצֵא לְתַרְבוּת רְעָה בְּוֹדָאֵי אֵין בַּעֲסָקוֹ שׁוּם הַצְּלָחָה, עַל זֶה אָמַר שְׁלֵמָה עָלָיו הַשְּׁלוֹם^י: "מִכֶּסֶה פִּשְׁעָיו לֹא יִצְלִיחַ".

לְכֵן אַחֲנֵנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל זֹאת הָעֵצָה הַיְעוּצָה, דְּעוּ לָכֶם שְׁכַל יִשְׂרָאֵל הֵם קוֹמָה שְׁלֵמָה מְאַבְיָנוּ הָרֵאשׁוֹן, וְצָרִיכִים אֲנַחְנוּ לְהִיּוֹת כְּאִישׁ אֶחָד בְּשֵׁנִים הוּא כְּשׁוֹר, וּמִי שֶׁמוּצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכֶּלֶל כְּפַר בְּעֶקֶר, וְאֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לוֹ חֵלֶק בְּאֵלֶקִי יִשְׂרָאֵל, וְכֹל יִשְׂרָאֵל צָרִיכִים לְחַבֵּר הָאֵהָל לְהִיּוֹת אֶחָד, וּמִי שֶׁהוּא נִפְרָד מִחֲבוּרָא קְדִישָׁא, צָרִיכִים בְּאַסְפַּת חֲבוּרָא קְדִישָׁא לַעֲשׂוֹת לוֹ רִשְׁם סְבִיב שְׁמוֹ בְּפִנְקָס אִם רָאוּי לְכַד, כִּי זֹאת אוֹדִיעַ אֶתְכֶם אֲמַת וְצָדֵק, כִּי כְּמוֹ שְׁעוֹשֵׂינ לְאָדָם מְלֻמְטָה - כִּי מְקִימִין בֵּית דִּין עֲלָאָה בְּפִמְלִיאָה שֶׁל מַעְלָה, וְהֵהוּא סְנִטִירָא תָּבַע דִּינִיּוּיִי וְעוֹשֵׂינ לוֹ רְצוֹנוֹ, וְכֵאֵן מְצָא בַּעַל חוּב לְגַבּוֹת אֶת חוּבוֹ, וּבְוֹדָאֵי אִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶה לוֹ אֵין לוֹ שׁוּם רְפוּאָה

כז. שבת קנ"ג ע"א.

כח. משלי כ"ח י"ג.

כט. ראה זוהר אמור דף צ"ט ע"א.

למכתו עד שיקבל נזיפה ויפיס את החבורא קדישא כנכון, ועשיות רבים עושה רשם בעולמות, ואם אמור יאמר העבד אשר בהפקירא ניקא ליה: לא, פי בשרירות לבי אלף כו', ומי יאמין לכל זה פי לכל העונשים, המה רק להפחיד אנשים - אף אתה אמור לו: זכור את אשר עשה ה' לקרח ולעדתו ולדתן ואבירם, על אשר לא שמעו למשה:

[שארית יקותיאל' להרב המגיד מטירהאויצע עמוד ק"צ]